

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT 629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
ZESPÓŁ REALIZACJI
BADAŃ 621 - 07 - 57, 628 - 90 - 17
INTERNET: <http://www.cbos.pl>

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT. 24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89
E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/189/99

PREFERENCJE PARTYJNE W GRUDNIU

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, GRUDZIEŃ '99

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Najważniejszym wydarzeniem ostatniego miesiąca było niepodpisanie przez prezydenta ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych. Aleksander Kwaśniewski skrytykował także koalicję za tryb uchwalenia ustaw podatkowych, godzący - jego zdaniem - w ducha demokracji i wpływający destrukcyjnie na praktykę funkcjonowania naszego systemu parlamentarnego. Skutkiem tej decyzji były trwające kilka dni spekulacje i obawy (znajdujące zresztą od razu swoje negatywne odbicie w sytuacji na rynkach finansowych) związane z możliwością odejścia z rządu wicepremiera Leszka Balcerowicza, do czego jednak nie doszło. Sprawa podatków zakończyła się wyraźnym zaostrzeniem stosunków między koalicją, z jednej strony, a prezydentem i opozycją - z drugiej. Popularności AWS raczej nie sprzyjała także sprawa możliwego - jak oceniały niektóre media - wykorzystywania przez AWS-owskiego przewodniczącego sejmowej komisji finansów publicznych Henryka Goryszewskiego swojej pozycji politycznej w prowadzeniu własnej kancelarii adwokackiej. Polityczne skutki innych wydarzeń poprzedzających sondaż¹ pozostawały w cieniu debat związanych z podatkami.

Udział w wyborach parlamentarnych, gdyby odbywały się one w pierwszej dekadzie grudnia, zadeklarowało 60% ankietowanych, a więc niemal tyle samo co w listopadzie (59%).

Podobnie jak w poprzednich miesiącach, najwięcej osób gotowych byłoby głosować na SLD. Już blisko od roku formacja ta zajmuje niezmiennie pierwsze miejsce w rankingu ugrupowań cieszących się największym poparciem społecznym. Po ubiegłomiesięcznym niewielkim spadku odsetka zadeklarowanych zwolenników, ostatnie tygodnie okazały się

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (115), 1-7 grudnia '99, reprezentatywna próba losowo-adresowa dorosłej ludności Polski (N=1097).

bardzo pomyślne dla tej partii - jej grudniowe notowania należą do rekordowych. W stosunku do listopada poparcie dla SLD wzrosło o 7 punktów procentowych i obecnie za ugrupowaniem tym opowiada się blisko dwie piąte potencjalnych wyborców (38%). SLD nigdy dotąd nie osiągnęło w naszych sondażach równie wysokiego poparcia.

**POPARCIE DLA PARTII I UGRUPOWAŃ POLITYCZNYCH WŚRÓD OSÓB DEKLARUJĄCYCH UDZIAŁ
W POTENCJALNYCH WYBORACH PARLAMENTARNYCH**

Partie i ugrupowania polityczne	'98		'99												
	XI	XII	I	II	III	IV ₍₁₎	IV ₍₂₎	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
	w procentach														
SLD	30	28	27	29	28	28	29	30	31	33	34	33	35	31	38
AWS	28	29	28	22	22	23	23	22	24	20	16	17	17	20	20
UW	12	12	11	15	9	7	8	10	9	7	9	10	10	10	8
PSL	8	9	9	11	9	11	10	8	9	8	11	8	7	9	7
UP	3	6	7	7	5	3	5	4	6	4	5	6	5	4	4
KPEiR	-	-	3	2	3	2	4	2	2	2	2	2	3	3	3
ROP	3	3	2	3	4	3	4	3	3	3	2	2	3	3	2
ChD III RP	-	-	1	1	1	2	1	2	2	2	2	1	2	2	2
KPEiR RP	-	-	2	1	1	1	2	2	1	1	2	1	1	2	1
UPR	-	-	-	-	2	1	1	2	1	2	1	2	1	2	1
ZZR „Samoobrona”	-	-	-	-	2	2	2	2	2	1	1	2	1	1	1
PLD	-	-	-	-	1	0	0	1	1	0	1	1	1	1	1
Inna partia	5	3	3	2	3	1	1	1	1	3	2	2	1	1	2
Trudno powiedzieć	11	9	8	8	11	15	10	12	9	14	13	13	12	12	11
N	657	620	650	635	601	610	605	629	658	629	632	685	659	637	654

Choć, jak wynika z deklaracji ankietowanych, SLD może uchodzić za zwycięzcę ostatniego starcia z koalicją rządową, to jednak wydarzenia ostatnich tygodni bynajmniej nie przyczyniły się do osłabienia pozycji AWS. Podobnie jak w listopadzie, za ugrupowaniem tym opowiada się co piąty badany deklarujący udział w głosowaniu (20%). Tym samym ubiegłomiesięczny, odnotowany po okresie wyjątkowo słabych i spadkowych notowań, niewielki wzrost liczby zwolenników okazuje się, jak dotąd, trwały, a poparcie dla największego ugrupowania koalicji ustabilizowało się na poziomie nieco wyższym niż jeszcze dwa miesiące temu.

Minimalnie gorsze niż w listopadzie są natomiast notowania UW, za którą obecnie opowiada się 8% potencjalnych wyborców (spadek o 2 punkty). Zmiana ta jest jednak niewielka i mieści się w granicach błędu statystycznego. Równie niewielki - dwupunktowy - spadek poparcia rejestrujemy także w przypadku PSL. Zamiar głosowania na to ugrupowanie deklaruje obecnie 7% potencjalnych uczestników wyborów.

Lista partii, które najprawdopodobniej podzieliłyby między siebie mandaty poselskie, ogranicza się w tym miesiącu tylko do czterech wymienionych wyżej ugrupowań. Pewne szanse na przekroczenie wymaganego dla partii 5-procentowego progu poparcia miałyby jeszcze UP, na którą chciałoby obecnie głosować 4% ankietowanych deklarujących udział w wyborach. Mniejszym poparciem cieszą się KPEiR (3%), ChD III RP (2%), a także ROP - którego notowania w tym miesiącu po raz pierwszy osiągnęły poziom zaledwie 2%. Tylko na 1% głosów mogłyby liczyć: UPR, PLD, KPEiR RP oraz ZZR „Samoobrona”.

Co dziewiąty potencjalny uczestnik wyborów nie wie, na którą partię oddałby swój głos.

Rozgrywki polityczne związane z podatkami, a wcześniej także sprawa dekomunizacji, doprowadziły do zaostrenia w stosunkach między partiami rządzącej koalicji a opozycją. Wydaje się, że przede wszystkim finał podatkowych sporów przyczynił się do wyjątkowego wzrostu popularności SLD. Trzeba podkreślić, że dotychczas żadne ugrupowanie nie dominowało tak wyraźnie na scenie politycznej. Z drugiej strony - jak się wydaje - opozycja nie do końca zrezygnowała z realizacji swojego celu politycznego, jakim było doprowadzenie do kryzysu, osłabienia i - być może - rozpadu koalicji AWS-UW (a w konsekwencji do przedterminowych wyborów). Ostry ton sporów politycznych skutkował jednak nie tylko wzrostem poparcia dla SLD, ale także pewnym ustabilizowaniem notowań AWS (choć wciąż na dużo niższym poziomie niż jej główny rywal). Wydaje się zatem, że

cała sprawa, przynajmniej w zakresie poparcia dla dwóch najbardziej liczących się ugrupowań, doprowadziła do swego rodzaju usztywnienia politycznych postaw elektoratów. Jak w każdym sporze polaryzującym opinię publiczną, najbardziej straciły na tym ugrupowania mniejsze, usytuowane bliżej środka sceny politycznej. Trudno wyrokować, czy zarejestrowany w grudniu układ sił na scenie politycznej i rekordowa przewaga SLD okażą się trwałe. Jak się bowiem wydaje, dla deklarowanych sympatii respondentów niebagatelne znaczenie miały ożywione podczas debaty podatkowej emocje polityczne.

Opracowała
Agnieszka CYBULSKA